

Львівський національний університет
природокористування
Факультет агротехнологій та екології
Кафедра садівництва та овочівництва ім.
професора І.П. Гулька

<https://www.lnup.edu.ua/uk/>

<https://moodle.lnup.edu.ua/>

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІНТРОДУКЦІЯ ТА АДАПТАЦІЯ ДЕРЕВНИХ РОСЛИН»

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри садівництва та овочівництва ім. професора І.П. Гулька
Протокол №5 від 30 січня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Викладач (-і)	Рожко Іванна Семенівна, к. с.-г. н., доцент кафедри садівництва та овочівництва ім. професора І.П. Гулька
Контактний телефон викладача	+380679900049
e-mail викладача	ivanka_rozhko@ukr.net
Обсяг курсу	7 кредитів ЄКТС
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Інтродукція та адаптація деревних рослин» вивчає теоретичні аспекти інтродукції рослин, методи теоретичного прогнозування інтродукції, основні стадії та етапи інтродукції рослин, історію інтродукції деревних рослин в Україні та світі, методи оцінки успішності інтродукції та адаптації рослин, інтродукційне районування України, результати інтродукції деревних рослин в Україну.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та практичні аспекти інтродукції та адаптації деревних рослин.</p> <p>Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів ВО знань про теоретичні основи інтродукції та адаптації деревних рослин в нових умовах їх існування, методи оцінки успішності інтродукції, що зумовлені основними біологічними властивостями рослин (морозостійкістю, посухостійкістю, генеративною здатністю) та кліматичними умовами району інтродукції тощо.</p> <p>Завданням є: набуття здобувачами ВО практичних навичок щодо оцінки успішності інтродукції та адаптації деревних рослин, оцінки перспективності інтродукції деревних рослин методом інтегральної числової оцінки, визначення інтродукційної ємності району інтродукції; ознайомлення з теоретичними аспектами інтродукції рослин, з методами теоретичного прогнозування інтродукції, основними стадіями та етапами інтродукції рослин, методами оцінки успішності інтродукції та акліматизації рослин, інтродукційним районуванням України, з результатами інтродукції деревних рослин в Україну.</p>	
3. Компетентності та результати навчання	
<p>У результаті вивчення даного курсу студент повинен набути такі компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; • здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; • здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; • здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, 	

формування та експлуатації компонентів садово- паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).

- здатність розмножувати та вирощувати посадковий матеріал декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті;

- здатність оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію і практичні, виробничі й дослідні дані у галузі садово-паркового господарства;

- здатність безпечно використовувати агрохімікати й пестициди, беручи до уваги їх хімічні і фізичні властивості та вплив на навколишнє середовище;

- здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал.

Та програмні результати навчання:

- володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства;

- володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста;

- володіти навичками працювати самостійно та як лідер, отримувати результат за обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність під час вирощування декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства;

- уміти кваліфіковано застосовувати технології вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті.

- проектувати та організовувати заходи із вирощування садивного матеріалу декоративних деревних рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника;

- проектувати та організовувати заходи з вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квіткових рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника;

- демонструвати знання щодо сучасних та новітніх методів проектування, будівництва, експлуатації та підвищення продуктивності зелених насаджень та їх біологічної стійкості, екологічних принципів використання природних ресурсів в умовах урбанізованого середовища.

Під час вивчення дисципліни студенти мають нагоду розвивати **нефахові м'які навички (софт скілс):**

- ✓ комунікативні навички: уміння ефективно спілкуватися письмово,

вербально й невербально; аргументовано відстоювати свою позицію, вирішувати конфліктні ситуації; налагодження ділових відносин у команді.

✓ уміння виступати привселюдно: проводити презентації.

✓ керування часом - уміння виконувати поставлені завданнями у встановлені терміни.

✓ гнучкість і адаптивність: гнучкість, адаптивність і здатність змінювати модель поведінки; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблем.

✓ лідерські якості: уміння ефективно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння планувати заходи для досягнення встановленої мети.

✓ особисті якості: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, наполегливість.

4. Структура курсу

Обсяг курсу в годинах – 210 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
практичні заняття	48
самостійна робота	138

Інформаційний обсяг курсу

№ теми	Теоретичний курс		Практична підготовка		
	Тема та план лекції	К-сть год.	Теми практичних занять	К-сть	
				год.	балів
1.	Наукові основи інтродукції та адаптації деревних рослин 1.1. Історія інтродукції рослин в Україну та Європу. 1.2. Основні етапи інтродукції рослин в Україну та Європу, їх особливості. 1.3. Центри інтродукції рослин. Ботанічні сади й дендропарки, їх роль у інтродукції та адаптації рослин.	6	Генетичні центри походження культурних рослин (6 год). Історія інтродукції рослин, основні етапи (6 год.).	12	12,0
2.	Теоретичні основи інтродукції рослин. 2.1. Поняття інтродукція, акліматизація,	6	Біоекологічні особливості деяких таксонів деревних рослин в умовах	14	12,0

	<p>адаптація, натуралізація.</p> <p>2.2. Групи інтродуцентів за перспективністю.</p> <p>2.3. Критерії перспективності інтродуцентів.</p> <p>Інтродуценти, перспективні для садово-паркового господарства.</p> <p>2.4. Методи визначення перспективності інтродуцентів.</p>		<p>інтродукції (4 год.).</p> <p>Методи оцінки успішності інтродукції рослин (2 год.).</p> <p>Методи оцінки у успішності акліматизації рослин (2 год.).</p> <p>Шкала ступенів акліматизації Є.В. Вульфа (2 год.).</p> <p>Критерії визначення успішності акліматизації деревних рослин (2 год.).</p> <p>Методика визначення успішності акліматизації шляхом визначення акліматизаційного числа за методом М.А. Кохна (2 год.).</p>		
3.	<p>Сучасні технології інтродукції та адаптації декоративних рослин</p> <p>3.1. Методи інтродукції рослин (теоретичне прогнозування).</p> <p>3.2. Інтродукційне районування.</p> <p>3.3. Еколого-географічна класифікація перспективних для інтродукції в Україні деревних рослин.</p> <p>3.4. Оцінка успішності</p>	6	<p>Критерії визначення успішності інтродукції деревних рослин за методом П.І. Лапіна, С.В. Сидневої (4 год.).</p> <p>Інтродукційна ємність району інтродукції (4 год.).</p> <p>Інтродукційне районування України (2 год.).</p>	10	10,0

	інтродукції рослин.				
4.	<p>Результати інтродукції деревних рослин в Україну.</p> <p>4.1. Таксономічний склад випробуваних в Україні деревних рослин.</p> <p>4.2. Підсумки інтродукції деревних рослин в озелененні.</p> <p>4.3. Перспективи інтродукції деревних рослин в Україну.</p>	4	<p>Методи прогнозу успішності інтродукції деревних рослин (6 год.).</p> <p>Методика визначення успішності інтродукції за методом інтегральної числової оцінки життєздатності та перспективності інтродукції дерев на основі візуальних спостережень (6 год.).</p>	12	16,0
Всього		24 год.		48 год.	50 б.
5. Політика курсу					
Політика щодо дедлайнів та перескладання:		Перескладання розділів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняного).			
Політика щодо академічної доброчесності:		Списування під час підсумкових модульних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Підготовлені реферати опрацьованих самостійних тем повинні відображати зміст теми, містити структурований, графічний (табличний) матеріал, мати коректні текстові посилання на використану літературу.			
Політика щодо відвідування:		Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, повітряна тривога, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн або змішаній або асинхронній формі.			
6. Методи контролю та система оцінювання					
<p>- усне опитування – фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів.</p> <p>- перевірка результатів аудиторної та самостійної роботи – рефератів, тестів.</p>					

- семестрова атестація – екзамен.

Загальні критерії оцінок (шкала ECTS/національна шкала):

90-100/«відмінно» – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, лаконічному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності;

74-89/«добре» – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності;

60-73/«задовільно» – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно;

0-59/«незадовільно» – здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

7. Рекомендована література

1. Кохно М.А., Кузнецов С.І. Методичні рекомендації щодо добору дерев та кущів для інтродукції в Україні. К.: Фітосоціоцентр, 2005. 48с.
2. Клименко С. В., Григорєва О. В., Грабовецька О. А., Колісник Л. М. Збереження та поповнення колекцій, формування генофондів видів роду *Asimina* Adans., *Diospyros* L., *Sambucus* L. Збереження та збагачення рослинних ресурсів шляхом інтродукції, селекції та біотехнології : монографія / за ред. Т. М. Черевченко. Київ : Фітосоціоцентр, 2012. С. 234.
3. Лаптев О.О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення. Київ: Фітосоціоцентр, 2001. 109 с.
4. Рахметов Д. Б. Наукові основи адаптації економічно цінних інтродуцентів та рідкісних рослин. Адаптація інтродукованих рослин в Україні : монографія / за ред. Д. Б. Рахметова. Київ : Фітосоціоцентр, 2017. С. 12
5. Сікура Й.Й., Капустян В.В. Інтродукція рослин (її значення для розвитку цивілізації, ботанічної науки та збереження біорізноманіття рослинного світу). К.: Фітосоціоцентр, 2003. 280с.
6. Яцик Р.М. Основи інтродукції та адаптації деревно-кущових видів

рослин: Навчальний посібник / Р.М. Яцик, Ю.І. Гайда, В.М. Гудима.
Івано Франківськ: НАІР, 2017. 196 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, методичного кабінету кафедри садівництва та овочівництва ім. професора І.П. Гулька (каб. 222а), державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

2. Електронні інформаційні ресурси глобальної мережі Інтернет з переліком сайтів:

www.compfruittree.com

www.haslo.com.pl

www.szkolkarstwo.com.pl

www.sadinfo.pl

<http://ukrlibrary.org>

<http://www.nbuv.gov.ua/e-Journals>